

2022

Mentorsstöd vid Sveriges lärosäten

Studenters uppfattning och åsikter om sitt mentorsstöd vid högre studier

Innehåll

---

1. Sammanfattning	1
1.1. Bakgrund	1
2. Metod	2
3. Bortfall och avvikelser	4
4. Resultat	5
4.1. Bakgrund om studenter och mentorer	5
4.2. Mentorsstödet innehåll	5
4.3. Styrkor med mentorsstödet	10
4.4. Utmaningar med mentorsstödet	11
4.5. Mentorsstödet betydelse	12
4.6. Annat stöd	13
4.7. Övriga frågor	14
5. Slutsatser	16
6. Samtalsmanus	18
Inledning	18
Bakgrund	19
Breda frågor om mentorsstöd	19
Mentorsstödet betydelse	20

1. Sammanfattning

Denna rapport utgår från Specialpedagogiska Skolmyndighetens (SPSM) uppdrag att fördela statsbidrag till lärosäten som ger stöd till studenter med svåra rörelsehinder, eller psykiska eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Universitet och högskolor kan beviljas bidrag till mentorsstöd, anteckningsstöd och stöd vid förflyttning. Rapporten syftar till att undersöka hur studenter upplever och vad studenter tycker om det mentorsstöd som de får.

Undersökningen har genomförts med hjälp av semistrukturerade intervjuer där 18 studenter vid fyra lärosäten har intervjuats. Resultatet visar att studenterna upplever mentorsstödet som en kontinuerlig hjälp att planera och strukturera studierna samt att motivera studenterna.

De flesta studenter är nöjda med mentorsstödet då de upplever att mentorn hjälper till med att planera och strukturera studierna och hjälper till att motivera studenten till studier.

Den problematik som studenterna upplever i relation till sin diagnos är oftast inte kopplad till mentorn utan snarare till lärosätets övriga förmåga att erbjuda stöd till studenter med en diagnos.

1.1. Bakgrund

Under 2021 fanns det mer än 1900 studenter i Sverige som hade stöd av mentor vid Sveriges lärosäten. Mentorsstöd är ett av de vanligaste stöden för studenter med rörelsehinder, neuropsykiatrisk eller psykisk funktionsnedsättning vid högskolor och universitet i Sverige.

Eftersom SPSM fördelar statsbidrag till lärosäten för att tillgängliggöra mentorsstöd till studenter vill SPSM undersöka hur studenter upplever, och vad studenter tycker om det mentorsstöd de får från sitt lärosäte. Genom undersökningen får SPSM vidare kunskap av om studenternas upplevelse samt betydelsen av mentorsstödet.

För att få fördjupad kunskap om upplevelser och betydelse av mentorsstödet används djupintervjuer som metod i undersökningen. Dessa intervjuer är så kallade semistrukturerade intervjuer där intervjuaren följer ett samtalsmanus. Intervjuaren kan avvika från manus om en fråga redan skulle vara besvarad eller om intervjuaren upptäcker något annat i det studenten säger som skulle vara av intresse för studien.

Undersökningen genomförs av Enkätfabriken AB. Ansvariga konsulter i uppdraget är Viktor Eklöf Eriksson och Daniel Sturesson.

2. Metod

Undersökningen genomförs med hjälp av kvalitativa intervjuer. Målbilden är att intervjua totalt 20 respondenter på fyra lärosäten. På varje lärosäte intervjuas totalt fem respondenter för att få en jämn fördelning mellan lärosäten. Intervjuerna genomförs i fysiskt format.

Valet av lärosäten har gjorts utifrån utgångspunkten att få spridning vad gäller storlek. Göteborgs universitet och Uppsala universitet representerar större lärosäten och Högskolan i Skövde samt Blekinge Tekniska Högskola representerar mindre lärosäten.

Respondenterna, som är studenter, kontaktas genom lärosätets samordnare för den enhet som administrerar mentorsstödet. Anledningen till rekrytering genom samordnaren är att lärosätena har sekretess kring vilka studenter som får mentorsstöd. Genom att gå via samordnaren får studenten själv tacka ja eller nej till att samordnaren delar ut studentens kontaktuppgifter. Respondenternas namn tillkännages enbart för intervjuare om samordnaren har fått ett godkännande av respondenten.

Resultatet i rapporten presenterar bakgrundsinformation om de intervjuade studenterna. Denna bakgrundsinformation innehåller ålder, kön, studieområde och studienivå.

Då syftet med studien är att undersöka hur studenter upplever och vad studenter tycker om sitt mentorsstöd behandlar resultatet mentorsstödet omfattning och vad som fungerar bra respektive dåligt. Mentorsstödet funktion undersöks så som den är nu och hur det har fungerat över tid med hjälp av frågor om studenten har haft fler än en mentor och varför studenten har bytt mentor, tillika hur mentorsstödet fungerade under pandemin.

Studien behandlar även hur lärosätet arbetar kring mentorsstödet. Det handlar om hur väl lärosätet tillgängliggör lärmiljön och material för studenter med diagnos eller hur kontakten fungerar med samordnaren.

Intervjuerna genomförs huvudsakligen i fysiskt format där intervjuaren träffar respondenten och ställer frågor direkt till personen. Alla intervjuer spelas in och transkriberas. Respondenterna är anonyma.

Intervjuerna är semistrukturerade kvalitativa intervjuer. Det innebär att det finns en grund med frågor som är tänkta att ställas under intervjun medan intervjuaren är fri att ställa uppföljande frågor vid behov för att få fram den information som önskas.

Frågorna formuleras därför i ett intervjumanus med huvudfrågor och eventuella följdfrågor. Intervjumanuset är utformat i samspråk mellan projektansvariga på Enkätfabriken och uppdragsgivare på SPSM.

Huvudfrågorna, som är numrerade, ställs alltid i varje intervju. Om respondenten redan har gett ett uttömmande svar på en huvudfråga tidigare i intervjun, eller om en fråga inte anses vara relevant, kan intervjuaren hoppa över frågan. Exempelvis, om respondenten uppger att den endast har haft mentorsstöd under vår- och hösttermin 2022, är det inte relevant att ställa frågor om mentorsstödet under COVID-19-pandemin.

Delfrågorna, som ges en bokstav, ställs om respondenten inte själv svarar på huvudfrågorna på ett sätt som tillhandahåller den informationen. Intervjuaren kan ställa följdfrågor som inte återfinns i intervjumanuset vid behov. Om en respondent exempelvis nämner en specifik typ av stöd kan det vara av värde att fördjupa sig i den typen av stöd, eller för att få begrepp förklarade.

Semistrukturerad intervjumetod möjliggör för respondenten att ta upp aspekter den tycker är viktiga utöver det som primärt adresseras i intervjumanuset.

För att ge en tydlig struktur till samtalet är intervjumanuset uppdelat i några frågeområden. Det är en tematisk indelning som inte läses upp för respondenten.

Intervjumanuset är utformat utifrån trattprincipen. Det innebär att det först ställs allmänna frågor och att de därefter blir alltmer konkreta. På så vis blir respondenten inte för avgränsad och styrd mot de förutbestämda frågeställningar utan kan berätta det som är viktigt utifrån deras erfarenheter.

3. Bortfall och avvikelser

Totalt 18 studenter har ställt upp på intervju. Dessa fördelas över fem studenter från Högskolan i Skövde, fem studenter från Blekinge Tekniska Högskola, fem studenter från Göteborgs universitet och tre studenter från Uppsala universitet. Det är en avvikelse från målbilden om att intervjua 20 studenter.

En upplevd anledning till ovan avvikelse från lärosätens samordnare, är att studenter inte är intresserade av att genomföra en intervju. Samordnarna nämner även att det ofta är lättare att nå studenter genom att erbjuda intervjuer i digitalt format i stället för fysiskt.

En bit in i insamlingsperioden erbjöds därför studenter att genomföra intervjun i digitalt format om studenten skulle tacka nej till den fysiska intervjun. Även detta är en avvikelse.

Totalt genomfördes fyra av intervjuerna i digitalt format. Anledningarna till nekande av fysiskt format var av hälsoskäl, att studenten inte befann sig på orten där intervjun skulle genomföras och, i två av fallen, att studenten inte hade tid att infinna sig på intervjuplatsen på grund av sina huvudsakliga studier.

Samordnarna förmedlade kontakt till 22 studenter. Från Göteborgs universitet förmedlades sju kontakter, från Uppsala universitet förmedlades tre kontakter, från Högskolan i Skövde förmedlades sju kontakter och från Blekinge Tekniska högskola förmedlades fem kontakter. På Uppsala universitet och på Blekinge Tekniska Högskola genomfördes intervjuer med alla kontakter som förmedlades.

Vid Göteborgs universitet uppgav en student att den inte ville vara med och en dök inte upp vid intervjutillfället och uppgav senare att den inte ville vara med. Vid Högskolan i Skövde uppgav en student att den inte kunde ställa upp på grund av arbete och en uppgav att den var upptagen och att intervjuer inte fungerade med personens schema.

En notering är att i en av intervjuerna som genomfördes via teams var studenten utomhus på väg till lärosätet. Då brus från trafik och liknande uppkom under intervjun kan detta ha påverkat hur respondenten uppfattade frågorna och hur respondenten svarade. Det påverkar även transkriberingen av svar då ljudfilen blir svårtolkad.

4. Resultat

4.1. Bakgrund om studenter och mentorer

4.1.1. Studenterna

Bland respondenterna finns en bred åldersvariation. Åldersspannet sträcker sig från 20 år till 50 år. Medianåldern är 29 år och snittåldern är 31 år. 14 av respondenterna är kvinnor och 4 av respondenterna är män. Kvinnor är således mer representerade i studien än män.

Studenternas studieval varierar, men några utbildningar är återkommande. Bland de mest förekommande utbildningsinriktningarna är pedagogik samt olika former av ingenjörsutbildningar, men även medicin nämns mer än en gång. I övrigt nämns bland annat sjuksköterskeutbildning, bioteknik och kommunikation som studieval.

17 av 18 studenter studerar på grundnivå. Flera av studenterna har dock en examen eller påbörjar utbildning sedan tidigare. Antalet studieår som studenten har genomfört varierar från att studenten är på sitt första studieår till att studenten har studerat i 16 år med uppehåll.

Studenternas mål med studierna varierar. I undersökningen finns det studenter med specifika mål med sina studier där deras studier leder fram till specifika yrkesbanor, till exempel läkare. Det finns även studenter som inte har lika definierade mål med studierna men som har som mål att klara av sin utbildning eller genomföra en utbildning leder till arbete efter studierna.

4.1.2. Mentorerna

Mentorerna är ofta knutna till universitet på ett eller annat vis. I denna undersökning är mentorerna ofta själva studenter, men inte nödvändigtvis inom samma ämne som studenten. Det finns även fall där mentorn inte är student utan pensionär eller yrkesverksam. Om mentorn arbetar är mentorn i flera fall anställd på lärosätet, men oftast inte lärare även om en av studenterna nämner att studentens tidigare mentor var lärare vid lärosätet.

4.2. Mentorstödets innehåll

Under intervjuerna fick studenterna svara på frågor om hur ofta de träffar mentor samt hur länge mötena pågår. Studenterna blev även tillfrågade att

beskriva sitt mentorsstöd och vilket behov de har av mentorsstöd. Syftet med dessa frågeställningar är att klargöra hur studenterna uppfattar sitt mentorsstöd.

4.2.1. Mentorsstödet möten

I de flesta fall träffas studenten och mentorn en gång i veckan. Mötena kan vara fysiska, digitala eller att det varierar mellan digitalt och fysiskt.

En student vid Blekinge tekniska högskola nämner att hon träffade sin mentor mer i början av mentorsstödet och att det succesivt har blivit färre mötestillfällen. Hon berättar att mötena blev färre i takt med att hon började applicera det arbetssätt som mentorn hjälper henne med. Även om det bara är en student som nämner det här är det sannolikt att det skulle uppstå en period där mentorn och studenten lär känna varandras sätt att arbeta i början av mentorsstödet.

En av studenterna på Göteborgs universitet som enbart har digitala möten med sin mentor nämner att hon vid vissa tillfällen har en ”walk and talk” med sin mentor. Med ”walk and talk” menas att studenten och mentorn ringer varandra under tiden studenten är ute och går.

”Sen kan ju det se ut lite annorlunda eftersom ibland är det att vi sitter i ett zoommöte och delar skärm och visar varandra grejer. Ibland är det en walk and talk där det bara är via mobil då.”

– Student vid Göteborgs universitet

Flera av studenterna hade inte mentorsstöd under COVID-19-pandemin, men av de som hade det var det flera som övergick till att träffas digitalt.

Utifrån de svar som studenterna ger är det svårt att få en exakt bild hur länge mentorsmötena pågår. Det verkar finnas en variation mellan 15 minuter och fyra timmar i veckan. Vissa studenter uttrycker det som 8 timmar i månader eller 7,5 timmar i månaden. I dessa fall är det svårt att avgöra hur dessa timmar fördelas.

Det framgår av intervjuerna med studenterna att antalet timmar med mentorn ofta styrs av den uppgiften som studenten står inför. Gäller det enklare planering eller avstämning är mötet med mentorn kort medan hjälp med en studieuppgift kan göra att mötet med mentorn tar längre tid. Det finns inga tecken på att tiden för mentorsmötena är avgörande för nöjdheten med mentorsstödet. Det kan ha att göra med att tiden ofta anpassas efter studentens behov.

4.2.2. Planering

Det framkommer under intervjuerna att mentorsstödet ofta är en extra hjälp vid struktur och planering. Det handlar om att studenten upplever att det är svårt att tillgodogöra sig all information kring studierna och att studenten har svårt att veta var den ska börja. Det skapar stress hos flera studenter. I dessa fall fungerar mentorn som ett stöd genom att titta på studentens schema och ta fram en tidsplan som studenten kan följa.

”Ja främst är det vid planeringen. Och det hade jag egentligen kunnat göra själv, men, samtidigt inte, för jag har för alldeles ambitiösa planeringar. [...] Och hon liksom kan ändå stoppa, nej nej nej, nu är det faktiskt, det här räcker liksom. [...] Eller tvärtom liksom, nej nu får du lägga på ett kol.”

– Student vid Göteborgs universitet.

Ovan citat beskriver hur en student har möjlighet att skapa en planering över sina studier och hur mentorn sedan kan bedöma om planeringen till exempel är för ambitiös eller håller en för låg nivå.

Studenten och mentorn följer sedan upp planeringen efter utsatt tid där studenten och mentorn går igenom om studenten klarade att hålla planeringen. Om planeringen inte fungerade går de igenom vilka moment som är kvar och skapar en ny planering.

Bland respondenterna är det tydligt att planering utgör en stor del av mentorsstödet. Planeringshjälpen som mentorn erbjuder ställer krav på studenten och skapar rutiner.

”Det blir ju att man måste alltid ligga i fas. Inte bara att ‘jag tar det lugnt nu så tar jag igen det sen’.”

– Student vid Blekinge Tekniska Högskola

4.2.3. Studiemetod och struktur

Flera studenter nämner att akademisk information och akademiska arbetsuppgifter kan upplevas överväldigande att ta till sig och utföra. Det är ofta svårt för studenten att veta var han eller hon ska börja. I dessa fall hjälper mentorn till att strukturera upp och ge förslag på hur studenten ska ta sig an akademiska uppgifter.

”[...] ibland kan jag känna såhär jag vet inte i vilken ände jag ska börja eller såhär.[...] Den kan va liksom, även om den är beskriven så man förstår vad man ska göra, så kan man ändå bli väldigt låst att såhär, pappret är bara vitt liksom.”

– Student vid Göteborgs universitet

I likhet med det stöd kring planering som mentorn ger, hjälper mentorn studenten även genom att belysa de delar som studenten bör fokusera på. Alternativt hjälper mentorn studenten att själv tänka ut vilka delar studenten bör koncentrera sig på. Mentorn och studenten går igenom kursformalia och identifierar vad studenten ska prioritera.

”[...] jag har haft rätt svårt att tolka vissa frågeställningar som ställs i en uppgiftsbeskrivning och då till att börja med så när vi tittar på uppgiftsbeskrivningen tillsammans[...]att vi har en tolkningsfas till att börja med. Och sen så har vi läst igenom, så vet både hon och jag hur vi båda två tänker kring det.”

– Student vid Blekinge Tekniska Högskola.

I ovan citat hjälper mentorn studenten att fundera över de frågeställningar uppgiften består av och att tolka vad som ska göras. Utifrån denna diskussion skapar de sig en plan på hur studenten ska ta sig an uppgiften.

Mentorn kan även verka som ett stöd gällande hur studenten ska lägga upp sitt skrivande vid inlämningsuppgifter. Mentorn pekar ut var i texten studenten kan skriva sina frågeställningar och utifrån studentens resonemang poängterar mentorn vad som kan användas för att dra slutsatser. Studenten får alltså hjälp av mentorn att strukturera sitt skrivande.

I vissa fall hjälper mentorn studenten att hitta rätt studieteknik. I citatet nedan menar studenten att de tillsammans provar olika studiemetoder för att hitta något som passar studenten. Studenten får exempelvis studera i tidsintervaller som varvas med pauser och även skriva på en mörk bakgrund istället för en vit. På så vis kan mentorn och studenten hitta en studiemetod som passar studentens behov.

”[...] Vi har diskuterat olika sätt att liksom, dels att såhär hur länge man ska sitta och när man ska ha pauser och olika såhär metoder för det. Eller såhär typ fokuserat arbete, pauser, olika, jamen olika såna intervaller. [...] Och även också typ, vad heter det, att inte skriva mot en vit [...], utan ha svart bakgrund istället [...]”

– Student vid Göteborgs universitet.

På liknande sätt kan mentorn hjälpa studenten att hitta genvägar i sina studier så att studenten snabbt kan få en inblick i var den ska lägga sin tid. Mentorn kan till exempel föreslå att studenten bara läser vissa delar av en forskningsartikel. Till exempel att läsa abstraktet och slutsatsen.

Utifrån vad som framgår av intervjuerna hjälper mentorn till med att kondensera de frågeställningar och uppgifter som står i kursformalia. Mentorn hjälper även till att strukturera skrivuppgifter och ger råd om studiemetod och studieteknik.

4.2.4. Motivation

Flera studenter nämner att deras mentor hjälper dem med motivation för studierna. Bland annat genom att öka studentens självförtroende när den känner att det är svårt.

” Och så kanske lite peppa upp mig när jag känner mig att jag kan inte, jag orkar inte eller jag kommer inte hinna med alla uppgifter eller jag kan inte såna ämnen så peppa upp”

– Student vid Högskolan i Skövde.

Mentorerna har olika sätt att motivera studenterna. En av studenterna vid Uppsala universitet har en mentor som har studerat samma ämne som hon själv och motiverar studenten genom att förstå sammanhanget. Av erfarenhet kan mentorn ge förslag på vad studenten bör göra.

”Framför allt, det är någon som vet hur det är att plugga läkarprogrammet; ”nu, i den här kursen så var det här jobbigt”. ”Ja, det var jobbigt på min tid också. Gör så här”. Någon har läst samma sak.”

– Student vid Uppsala universitet.

Det verkar som att motivation är en del av mentorsstödet för flera studenter även om inte alla studenter i undersökningen aktivt säger att deras mentor motiverar dem.

4.3. Styrkor med mentorsstödet

Så som styrkorna med mentorsstödet framgår av intervjuerna är dessa ofta en produkt av vad studenten uppfattar som innehållet i mentorsstödet. Det vill säga, styrkorna är vad som kommer ut av hjälp med planering, hjälp med att ta sig an det akademiska formatet, att ha en kontinuerlig kontakt med mentorn och att få uppmuntran. Studenterna förklarar ofta vad som ingår i mentorsstödet och säger sedan att de tycker att det är bra.

4.3.1. Planering och att ta sig an det akademiska formatet

Det framgår av intervjuerna att studenterna upplever att det är lättare att ta sig an sina studier och finna ett lugn när det finns en struktur att gå efter. Det här hjälper mentorn till med när studenten och mentorn planerar ihop, sammanfattar innehållet i akademiska texter eller formalia eller går igenom studieteknik.

” Ja, jag studerar inte lika hetsigt på något sätt. Det är en mera rimlig nivå av plugg helt enkelt. Det blir inte 24 timmar om dygnet utan det blir mer rimliga tider med 8 timmar istället för 24.”

– Student vid Uppsala universitet

”Jag hade ju ingen aning om hur man till exempel tog sig igenom stora mängder text för jag har aldrig behövt göra det i mitt liv. Eller hur man tänker kring en salstenta.”

– Student vid Uppsala universitet

4.3.2. Kontakten med mentorn

En av de styrkor som framgår av intervjuerna är att studenterna känner att de har någon att tala med och som är insatt i studentens situation. Det finns ett förtroende mellan studenten och mentorn där studenten känner att han eller hon kan tala om känsliga frågor som till exempel rör studentens diagnos. Förståelsen för studentens behov gör att mentorn kan anpassa sitt stöd till studenten.

”Känslan och det att det faktiskt är så att någon har en helhetsbild, är insatt, jag behöver inte börja från noll hela tiden, när jag stöter på något.”

– Student vid Högskolan i Skövde

”[...]det är ju ändå en känsla av trygghet i den dialogen jag får med min mentor att jag litar på att kunna säga saker och ting till henne[...].”

– Student vid Blekinge Tekniska Högskola

Det finns en kontinuitet med mentorn där studenten och mentorn känner varandra. De vet hur de ska samarbeta för att lägga upp en plan och kondensera innehåll för att göra det lättare att ta sig an studierna.

Över lag upplever studenterna att kontakten och kommunikationen med mentorerna fungerar bra.

4.3.3. Motivation

Det framgår av intervjuerna att den uppmuntran och motivation som mentorn ger studenten påverkar studentens välmående positivt. Det är viktigt för studenterna att känna stolthet över vad de lyckas med i studierna, och känna trygghet i att vissa saker är svåra att ta sig an.

”[...] jag känner mig väl kanske mer nöjd med vem jag är kanske tack vare mentorsstödet. Att... även om man har sina svårigheter så har jag ju ändå fått någon form av självförtroende att jag är bra ändå ju.”

– Student vid Blekinge Tekniska Högskola.

4.4. Utmaningar med mentorsstödet

Det är få fall där studenterna i denna undersökning uttrycker missnöje med det mentorsstöd de får. Mentorsstödet upplevs oftast som något positivt.

I de fall där studenterna påpekar brister i mentorsstödet handlar det om att kontakten mellan studenten och mentorn inte har fungerat, eller att studenten inte känner den får den konstruktiva kritik den vill ha.

Det kan handla om att personkemin mellan studenten och mentorn inte fungerar eller att studenten anser att mentorn inte bryr sig tillräckligt. Ett

exempel är nedan citat där studentens tidigare mentor upplevdes som oengagerad i sitt mentorsstöd.

”Han kändes inte så engagerad i att vara mentor och så. Och jag är ju den som behöver hjälp så jag har lite svårt att vara drivande liksom.”

– Student vid Högskolan i Skövde

Det framgår av en annan intervju med en student vid Högskolan i Skövde som att hon inte känner krav från sin mentor när hon själv inte har hunnit med allt som skulle göras till mötet med mentorn. Samma student önskar att mentorn kunde ge henne mer konstruktiv respons på det hon har lyckats göra samt inte lyckats med.

”[...] jag hade behövt liksom lite mer positiv och negativ feedback.”

– Student vid Högskolan i Skövde

Det verkar vara viktigt för studenterna att det finns ett engagemang från mentorns sida och att mentorn hjälper till att ge konstruktiv kritik på det studenten gör.

4.5. Mentorsstödet betydelse

Under intervjuerna ställdes en fråga om hur studenterna tror att det hade varit om de inte hade haft tillgång till mentorsstöd. Studenterna fick även svara på om de vill fortsätta få mentorsstöd.

Frågorna syftar till att ta reda på hur viktigt mentorsstödet är för studenterna. Om studenten anser att den inte hade klarat av sina studier på samma sätt som den gör idag utan mentorsstöd visar det på att mentorsstödet har en betydande roll för studentens studieprestation. Det kan även vara så att studenten anser att den hade klarat av studierna utan en mentor, men att det hade påverkat studentens psykiska hälsa. På så vis är mentorsstödet viktigt. Om studenten svarar att den vill fortsätta med mentorsstödet talar det om att mentorsstödet spelar roll för studenten.

Samtliga studenter som intervjuas tror att deras situation hade varit sämre om de inte hade haft mentorsstödet. Studenterna säger att de tror att de hade presterat sämre, mått sämre psykiskt, skjutit upp arbete, blivit sjukskrivna eller haft svårt att planera. Alla studenter säger att de vill fortsätta få mentorsstöd. Det är tydligt att mentorsstödet är viktigt för de studenter som

har stödet och att mentorsstödet tillför något som förbättrar studenternas situation.

Utifrån ovan går det att dra slutsatsen att de delar som mentorn hjälper till med är viktiga för studentens välmående och studieprestation. Det vill säga, när mentorn träffar studenten regelbundet för att hjälpa till med planering, studiemetod samt uppmuntra till studier har detta positiv inverkan på studentens välmående och studieprestation.

4.6. Annat stöd

4.6.1. Lärosätets tillgänglighet

I undersökningen ställdes frågan om hur lärosätet arbetar för att tillgängliggöra föreläsningar och seminarier för studenter med mentorsstöd. Det kan till exempel handla om att skicka ut föreläsningsunderlag i förhand till studenten eller att studenten har möjlighet att få ta del av någon annans anteckningar.

Flera studenter nämner att lärosätet ofta tillgängliggör föreläsningsmaterial i samband med föreläsningar, men det framgår inte som något som är unikt för studenter med mentorsstöd. Det är något som ges till alla studenter. Det är inte heller alla studenter i denna undersökning som säger att de får tillgång till föreläsningsmaterial utan det kan variera, där vissa lärare på lärosäten tillgängliggör material men andra gör inte det.

Det framgår av några intervjuerna att studenter får anteckningsstöd genom att de får ta del av en kurskamrats anteckningar. Däremot poängteras det att anteckningsstödet brister när studenten och den som antecknar inte är på samma plats. Det kan handla om att studenten och den som antecknar inte hamnar i samma grupp vid seminarier.

4.6.2. Annan form av stöd

Mentorsstöden kombineras ofta med andra former av stöd i form av till exempel längre tid på tentamina, möjlighet att sitta i ett annat rum vid tentamina, möjlighet till använda avskilda läsesalar, skrivarverkstad och läsverktyg så som talsyntes. Även anteckningsstöd är något som framkommer när intervjuaren frågar efter vilka andra stöd som studenten har.

”Jag har rätt till skrivarverkstad och vad heter det, utökad tid på tentor har jag också rätt till. Skrivstöd på föreläsningar har jag också.”

– Student vid Blekinge Tekniska Högskola

4.6.3. Stödet som studenterna känner att de inte får

Under intervjuerna ställdes en fråga om det finns något stöd som studenterna skulle vilja få men inte får idag. Detta följdes av en fråga om vad studenten tror är anledningen till avsaknaden av detta stöd.

Stödet som studenterna känner att de inte får kommer i flera fall från lärarna. Bland de saker som studenterna nämner att de inte får men skulle vilja ha, nämns att lärarna gav mer tid åt att svara på frågor och förklara för studenter efter föreläsningarna, att studenterna fick mer handledningstid från både lärare och skrivarverkstäder samt möjlighet till att studera med andra studenter i mindre studiegrupper.

Anledningarna till att studenterna inte får ovan stöd varierar. En student från Göteborgs universitet lyfter att det är svårt att få lärarna att förstå att hon har en diagnos som gör att hon behöver extra stöd i studierna.

”Hon fattade inte alls, liksom och förstod inte alls problemet när jag sade att ja, men jag läser för mycket. Ja men alla måste läsa mycket och bla bla bla. Så frågade jag då, kunde jag få en konsultation med henne och inte någon annan. Nej, det kunde hon inte garantera.”

– Student vid Göteborgs universitet

Andra anledningar som framkommer under intervjuerna till varför studenterna inte får de stöd de önskar är att de tror att det inte finns resurser till att göra allt eller att lärarna har brist på tid.

4.7. Övriga frågor

Detta avsnitt behandlar frågor som ställdes i syfte att svara på undersökningens frågeställning, men där studenter hade svårt att svara på frågan eller inte gav några uttömmande svar. Avsnittet behandlar också frågor som berör mentorsstödet och är ställda för att ta reda på mer kring mentorsstödet i sig, men som inte svarar på huvudfrågeställningen i undersökningen.

Studenterna fick svara på frågor om hur de kom i kontakt med mentorsstödet och om det tog lång tid innan de fick mentorsstödet beviljat. Respondenterna anger olika svar på hur de har fått reda på att det finns mentorsstöd att få.

Bland svaren nämns att de har blivit informerade redan från start när de började studera, att de har sökt upp information via internet och att de har kontaktat en samordnare om sin diagnos och således fått reda på mer om mentorsstödet. I det här fallet skiljer det sig inom lärosätena.

Till exempel, en student vid Högskolan i Skövde uppger att den har fått information automatiskt vid studiestart, och en annan student har sökt kontakt med samordnaren i och med sin diagnos. På liknande sätt uppger en student vid Uppsala universitet att den fick reda på att den kunde få mentorsstöd via gemensamt Zoom-möte för alla nya studenter vid studiestart. En annan student vid Uppsala universitet uppger den kontaktade kommunen för att få hjälp hemma och fick via kommunen reda på att den även kunde få mentorsstöd via universitetet.

I de allra flesta fall har det gått snabbt från att studenten får stödet beviljat till att få mentorsstödet, men det finns fall där det har tagit tid. I de fall där det har dröjt varierar anledningarna, bland dessa nämns att relationen med tidigare samordnare har varit dålig samt att det har varit svårt att koordinera mentorerna.

Studenterna tillfrågades om de har haft andra former av mentorsstöd än vad de har idag. Studenterna tyckte ofta att det var en svår fråga. Intervjuaren fick hjälpa studenten med hur de skulle tänka kring frågan. Svaren var i de allra flesta fall att mentorsstödet har varit likadant över tid. En student svarade att han upplevde en skillnad i att hans tidigare mentor hade varit lärare medan hans nuvarande var student. Läraren hade enligt studenten själv haft en mer professionell inställning till mentorsstödet än studentens nuvarande mentor.

Under intervjuerna ställdes en fråga om studenterna upplever att mentorssamordnaren går dem till mötes. I de allra flesta fall tycker studenten att samordnaren går studenten till mötes och lägger till att samordnaren är snabb, hjälpsam och lyhörd. Samordnaren beskrivs svara på frågor från både studenten och från mentorn. På Uppsala universitet hjälper samordnaren studenterna att boka enskilda rum. Även om studenterna talar om samordnaren och mentorsstödet gav inte frågan ingående svar om samordnaren i relation till mentorsstödet eller till lärosätet. Flera studenter

uppges att de inte har så mycket kontakt med samordnaren och kan därför inte uttrycka sig i frågan.

De studenter som hade mentorsstöd under COVID-19-pandemin tillfrågades om de upplever någon förändring i upplägget av mentorsstödet. Av de som hade mentorsstöd under COVID-19-pandemin är det ingen som poängterar någon förändring i upplägget av mentorsstödet sedan pandemin förutom en student. Studenten säger att hon och hennes mentor faktiskt har gått över till att träffas mer på distans än under pandemin. Anledningen till detta är förändringar i studieuppgifter. Under pandemin gjorde studenten och mentorn uppgifter i matematik ihop och det var lättare att göra det på plats. Efter pandemin hade studieuppgifterna förändrats och nu fungerar det bra att träffas digitalt.

I slutet av intervjuerna ställdes frågan om det är något mer som studenten skulle vilja lyfta gällande mentorsstödet. I de allra flesta fall har inte studenterna mer att tillägga, men några kompletterar med att poängtera att mentorsstödet är viktigt eller ger sin mentor beröm. I ett fall säger studenten att han förmodligen hade presterat mycket bättre om han hade haft en mentor redan på gymnasiet. En annan student resonerar kring att mentorn kanske inte hade varit lika nödvändig om lärarna på universitet hade haft ett mer pedagogiskt arbetssätt.

5. Slutsatser

Rapporten har undersökt hur studenter vid fyra lärosäten uppfattar innehållet och vad de tycker om det mentorsstöd de får ifrån sina lärosäten. Utifrån syftet går det att göra tre övergripande slutsatser relaterat till innehåll och vad studenterna tycker.

Den första slutsatsen är att studenterna upplever att mentorsstödet innehåller att studenten och mentor träffas på kontinuerlig basis (antingen digitalt eller fysiskt), hjälp med planering, struktur i att ta sig an akademiska frågeställningar och texter, samt motivation och uppmuntran till studier. Studenten och mentorn träffas oftast en gång i veckan och mötena kan variera i längd beroende av behov.

Den andra slutsatsen är att studenternas åsikt om mentorsstödet formas av vad studenterna upplever att mentorsstödet ska innehålla. De flesta studenter tycker att mentorsstödet de får är bra och det verkar bero på att de förväntar sig att de ska få hjälp med, till exempel, planering eller ta sig an akademiska texter. Det är sällan studenten har något negativt att säga om mentorn. I

dess fall har mentorn inte levt upp till studentens förväntan om vad mentorsstödet ska innehålla. Till exempel, att mentorn inte känns engagerad.

Med det sagt går det att säga att studenterna i denna undersökning är nöjda med att de träffar mentorn på kontinuerlig basis, att mentorn hjälper dem med planering och studiestruktur samt motiverar studenten. Studenterna får träffa en person de litar på och känner att de kan prata med om saker som är känsliga för dem, de får hjälp med att strukturera upp sina studier och de får uppmuntran som ökar studentens självförtroende.

Den tredje slutsatsen är att studenterna ofta önskar mer ifrån lärosätet än vad de gör ifrån sin mentor. Det handlar, till exempel, om att de skulle vilja att lärarna tog sig mer tid att svara på frågor, mer handledningstid eller att lärare hade mer förståelse för studenter som har en diagnos.

Övriga punkter som framkom under intervjuerna var att studenterna ofta har mer än bara mentorsstöd. Det kan, till exempel, handla om att studenterna har tillgång till längre tid på tentamina, anteckningsstöd och, eller, tillgång till talsyntes.

I studiens analyskede gjordes försök att urskilja mönster kring nöjdhet med mentorsstödet. Mer specifikt undersöktes huruvida lärosäte kan kopplas till mentorsstödet innehåll samt om studenten är nöjd med sitt mentorsstöd. Tillika gjordes försök att urskilja om tidslängden på studenternas mentorsstöd går att koppla till hur mentorsstödet förändras och om det förändrar studenternas sätt studera. Till exempel, är det någon skillnad på att ha haft mentorsstöd i en termin jämfört med två år?

Inga skillnader kan kopplas till lärosäte vad gäller utformning eller nöjdhet med mentorsstödet. Mentorsstödet är snarare utformat individuellt i samtal mellan studenten och mentorn. Det är det engagemang som mentorn ger och de förväntningar studenten har på mentorsstödet som bestämmer om studenten är nöjd med mentorsstödet eller inte. Det framgår inte av intervjuerna att innehållet eller nöjdheten med mentorsstödet påverkas av respektive lärosäte.

Mentorsstödet kan variera över tid beroende på studentens behov och studiesituation, men de övergripande dragen om planering, hjälp med studiestruktur och motivation är de samma. Även längden för varje mentorsmöte anpassas efter studentens behov. Det innebär att det är individuellt hur mycket studenterna träffar sin mentor över tid även om studenterna i de flesta fall har möte med sin mentor en gång i veckan.

Det bör poängteras att en av studenterna nämner att hon träffade sin mentor mer i början av mentorsstödet. I takt med hur hon började applicera det mentorn hjälper henne med har antalet mötestillfällen med mentorn blivit färre. Även om det bara är en student som säger det här så är det troligt att det finns en period i början där mentorn och studenterna lär känna varandras sätt att arbeta. Under denna period skulle mentorn och studenten träffas oftare eller ha längre möten. I takt med att studenten och mentorn får mer förståelse för varandra skulle mötena bli mer effektiva. De träffas då vid färre tillfällen och mötena blir kortare.

För att summera intervjuerna är mentorsstödet något som är individuellt anpassat efter studentens behov. Det är det som gör att studenterna tycker att mentorsstödet är bra. Anpassningen sker i dialog mellan studenten och mentorn beroende på studentens studiesituation. Innehållet i stödet varierar således mellan studenter och inte mellan lärosäten. Även antalet tillfällen samt längden på varje möte varierar och det troligt att studenten och mentorn träffas mer i början när mentorsstödet är nytt för studenten. Däremot är den generella strukturen för mentorsstödet förhållandevis lik mellan studenter. Det vill säga, stödet innehåller kontinuerliga möten, planering, hjälp med att ta sig an akademiska uppgifter och studiemotivation.

6. Samtalsmanus

Inledning

Hej!

Jag heter XXXXX XXXXXXXXX och kommer från Enkätfabriken. Vi gör denna undersökning på uppdrag av Specialpedagogiska Skolmyndigheten och syftet är att undersöka hur du och andra ser på det mentorsstöd du får från ditt lärosäte.

Intervjuerna kommer att sammanställas till en övergripande rapport som kommer att publiceras av Specialpedagogiska skolmyndigheten

Vi vill informera dig om att du är helt anonym i det materialet vi presenterar. Om ditt namn skulle dyka upp någonstans i det material vi samlar in kommer namnet att bytas ut mot exempelvis "talare A".

Vi kommer att spela in samtalet för att vi inte ska behöva anteckna så mycket under tiden. Inspelningen kommer att raderas efter att vi har färdigställt rapporten.

Går det bra att vara med och delta? Ja/Nej

Om JA, - Då börjar vi med att ställa lite breda frågor om dig innan vi fördjupar ämnet.

Bakgrund

1. Hur gammal är du?
2. Vilket kön identifierar du dig med?
3. Vad studerar du för något?
  - a. På vilken nivå och vilken kurs?
  - b. Hur länge har du studerat på högskola?
4. Vad skulle du vilja uppnå med dina studier?
  - a. Vad vill du göra i framtiden?
5. Vad tycker du om din utbildning?

Breda frågor om mentorsstöd

Nu skulle vi vilja prata om ditt nuvarande mentorsstöd–

6. Hur länge har du fått mentorsstöd?
  - a. Har du haft mentor under hela din studietid på högskola?
7. Har du haft flera mentorer?
  - a. Varför har du haft flera mentorer?
8. Har du bara haft mentorsstöd på det här lärosätet?
9. Har du haft andra former av mentorsstöd än vad du har idag? Det vill säga att det har varierat i innehåll och upplägg.
10. Berätta hur du fick reda på att det finns mentorsstöd och hur du sedan gjorde för att ansöka om stödet?

- a. Fick du information om möjligheten att få mentorsstöd automatiskt eller behövde du själv aktivt söka upp information?
11. Ungefär hur lång tid tog det från att du ansökte till att du beviljades mentorsstöd?
    - a. Hur lång tid tog det sedan till att du fick stödet?
  12. Vill du berätta lite om det mentorsstöd du får idag, vilket stöd får du?
    - a. Kan du ge några exempel på vad det innebär?
    - b. Får du mentorsstöd tillsammans med någon mer ibland? Om ja, berätta om hur det går till och när det är aktuellt.
  13. Vilket behov har du av mentorsstöd?
    - a. I vilka sammanhang får du användning av mentorsstödet?
    - b. Vad hjälper din mentor dig med?
    - c. Får du det stöd du behöver? Om inte, vad är det du saknar?
  14. Hur ofta brukar du få stöd från din mentor?
    - a. Ungefär hur många timmar per månad får du mentorsstöd?
    - b. Har antalet mentorstimmar varierat över tid?
      - i. Varför har det varierat i tid?
  15. Får du stödet fysiskt eller digitalt eller både och?
  16. Är din mentor student själv eller är det en annan person?
    - i. OM ANNAN PERSON – Är det en lärare på lärosätet eller någon annan form av pedagog?
  17. Får du något annat stöd i dina studier utöver mentorsstödet? Vad är det för typ av stöd?

Mentorsstödet betydelse

18. Hur upplever du det mentorsstöd du får?
  - a. Vad gillar du med det stödet du får?
  - b. Vad gillar du inte med det stödet du får?
  - c. Är det något som har varit svårt i kontakten med din mentor?
19. Har mentorsstödet förändrat ditt sätt att studera tycker du?

20. Känner du att ditt mentorsstöd hjälper dig på något annat sätt än enbart i dina studier?
- Hur har det hjälpt dig?
21. Finns det någon typ av stöd du känner att du skulle vilja få men inte får idag? Vad i så fall?
22. **Om de svarat ja på frågan innan:** Vad tror du är bakgrunden till att du inte får mer av det stödet?
- Är det tid, pengar eller exempelvis tillgång till lokaler som hindrar lärosätet att ge detta stöd? Eller något helt annat?
  - Har du något förslag på hur mentorsstödet skulle kunna bli bättre?
  - På vilket sätt skulle det kunna bli bättre?
23. Hur tycker du att lärosätet arbetar för att tillgängliggöra föreläsningar och seminarier? Exempelvis, skickas underlag ut innan föreläsningar, möjlighet att ta del av någon annans anteckningar
24. Tycker du att universitetets/högskolans samordnare är tillgängliga att prata med gällande ditt mentorsstöd?
- Går de dig tillmötes när du vill prata om ditt mentorsstöd?
  - Känner du dig hörd?
25. Hade du mentorsstöd innan eller under pandemin?
- Om ja – hur är upplägget av stödet nu efter pandemi? Har eventuella ändrade arbetssätt under pandemin fortsatt? Alltså, har ni gått tillbaka till hur det var innan eller fortsatt som det var under pandemin eller en kombination av båda? På vilket sätt ändrades arbetssätten?
26. Hur tror du att dina studier hade fungerat om du inte haft en mentor?
27. Vill du fortsätta att få mentorsstöd?
- Varför/Varför inte?
28. Finns det något annat du skulle vilja lyfta som vi inte redan har pratat om gällande ditt mentorsstöd?